

 TROMS fylkeskommune ROMSSA fylkkasuohtkan				Dok.id.: 2.1.1.2.3.11
IOVLSP-S-Retningslinjer - fraværsgrense i de videregående skolene i Troms				Dok.type: Styringsdokumenter
Skrevet av: Bjørn-I. Thomasjord	Godkjent av: Bjørn Inge Thomasjord	Versjon: 2.00	Gjelder fra: 09.09.2019	Sidenr: 1 av 6

RETNINGSLINJER – FRAVÆRSGRENSE I DE VIDEREGÅENDE SKOLENE I TROMS

Tekst skrevet i kursiv er hentet fra rundskrivet «Fraværsgrense Udir-3-2016» eller fra «Fravær i videregående skole» på Utdanningsdirektoratets nettsider.

Fraværsgrensen i korte trekk

Hvis en elev har **mer enn 10 prosent udokumentert fravær** i et fag, vil han eller hun som hovedregel ikke ha rett til å få halvårsvurdering med karakter eller standpunktkarakter i faget, og læreren kan heller ikke sette slike karakterer. Grensen går ved 10,0 prosent udokumentert fravær. Dersom en elev har f.eks. 10,4 prosent udokumentert fravær i et fag kan ikke dette rundes ned.

Eleven må legge fram **relevant** dokumentasjon for å få fravær unntatt fra fraværsgrensen. Hvis eleven har mellom 10 og 15 prosent udokumentert fravær og fraværsårsaken gjør det klart urimelig at eleven ikke skal kunne få karakter, kan rektor bestemme at han eller hun likevel får karakter.

Fraværsgrensen gjelder **timefravær i enkeltfag**, ikke elevenes totale fravær.

Fraværsgrensen avgjør om en faglærer uavhengig av vurderingsgrunnlag kan gi halvårsvurdering med karakter og/eller standpunktkarakter. På den annen side kan faglærer mangle grunnlag for vurdering selv om en elev ikke har overtrådt fraværsgrensen, for eksempel ved høyt dokumentert sykefravær.

Overtrådt fraværsgrense skal føres med IV på kompetansebeviset, etterfulgt av egen merknad.

Alt fravær skal telle med

Alt fravær fra opplæringen, uavhengig av grunn, skal i utgangspunktet telle med i fraværsprosenten.

Hvis eleven er borte på grunn av en rettighet de har etter opplæringsloven er det **ikke** fravær. Det er for eksempel

- rådgivning på skolen
- møte med PP-tjenesten
- organisert studiearbeid som er avtalt med faglærer i forkant¹
- elevrådsarbeid/skoleadministrativt arbeid som er godkjent av skolen. I videregående opplæring i Troms skal slikt arbeid være avtalt med faglærer i forkant.
- avtalt samtale med rektor eller andre ansatte
- intervju til læreplan

Opplæring i hjemmet eller på institusjon på grunn av langvarig sykdom eller lignende er en del av den ordinære opplæringen, og regnes derfor ikke som fravær.

¹ Organisert studiearbeid= Med organisert studiearbeid menes i videregående opplæring i Troms den delen av opplæringen der elevene etter avtale med skolen arbeider på egen hånd for å nå læreplanmålene.

Noe fravær kan unntas

Elevene kan likevel få halvårsvurdering med karakter og standpunktkarakter, hvis han eller hun kan dokumentere at fraværet utover 10 prosent kommer av

- helse- og velferdsgrunner
- arbeid som tillitsvalgt/skoleadministrativt arbeid på forhånd godkjent av skolen/faglærer
- politisk arbeid
- hjelpearbeid
- lovpålagt oppgave
- oppmøterepresentasjon i arrangement på nasjonalt eller internasjonalt nivå, f.eks. idrett eller kultur (jf. § 3-47 femte ledd a til f)
- inntil to dager til religiøse høgtider utenom Den norske kirke
- deler av kjøreopplæringen til førerkort klasse B skal unntas fra fraværsgrensen. Det gjelder sikkerhetskurs på bane (4 timer) og del to og tre av sikkerhetskurs på vei (5 timer kjøring på landevei og 4 timer planlegging og kjøring i variert trafikkmiljø). Det er kun gjort unntak fra de obligatoriske delene av kjøreopplæringen som det er vanskeligst å kombinere med skolehverdagen. Endringene trådte i kraft fra 1. august 2019.

Velferdsgrunner kan i videregående opplæring i Troms være

- alvorlig sykdom eller dødsfall i nær relasjon
- bryllup i nær familie
- konfirmasjon i nær familie
- egen eller nær familiemedlems rekonvalesens etter alvorlig og lengre sykdom
- omsorgsoppgaver

Vi gjør oppmerksom på at «velferdsgrunner» også omfatter omsorgsoppgaver, for eksempel for egne barn.

Dersom fravær fra opplæringen skyldes forhold som åpenbart ligger utenfor elevens kontroll, som for eksempel stans eller forsinkelser i kollektivtrafikken, kan rektor avgjøre om det likevel ikke skal føres fravær. Elevene vil heller ikke få fravær i timer som skolen etter timeplanen har planlagt å tilby, men som likevel faller bort, for eksempel på grunn av utløsning av brannalarm, mangel på vikar eller lignende.

Hva er udokumentert fravær?

Andre typer fravær enn de i listen over er alltid udokumentert fravær.

Kjøreopplæring

Kjøreopplæring regnes som fravær. Unntak er sikkerhetskurs på bane (4 timer) og del to og tre av sikkerhetskurs på vei (5 timer kjøring på landevei og 4 timer planlegging og kjøring i variert trafikkmiljø). Det er kun gjort unntak fra de obligatoriske delene av kjøreopplæringen som det er vanskeligst å kombinere med skolehverdagen. Det er ikke gjort unntak fra teoretisk og praktisk førerprøve.

Bortvisning fra undervisning

Bortvisning fra undervisningen er også fravær.

I tillegg er alt fravær som eleven ikke leverer dokumentasjon for, udokumentert.

Alt udokumentert fravær skal føres på vitnemål, og teller inn på fraværsgrensen.

Skal fraværet unntas, må det dokumenteres (relevant dokumentasjon)

Fravær av helsegrunner må i utgangspunktet dokumenteres med legeerklæring eller med dokumentasjon fra annen sakkyndig, som for eksempel fysioterapeut, tannlege eller psykolog (herunder BUP). Fravær som skyldes helsegrunner kan ikke dokumenteres med kun egenmelding fra foreldre eller myndige elever.

Fravær på grunn av legetime, tannlegetime, time hos BUP, avtale med skolehelsetjeneste e.l. er også fravær av helsegrunner, som kan dokumenteres og unntas fra fraværsgrensen.

Sykdom som etter sin art gjør det vanskelig eller lite hensiktsmessig å oppsøke sakkyndig for hvert enkelt tilfelle, kan dokumenteres med egenmelding i kombinasjon med annen type dokumentasjon. Slik annen type dokumentasjon kan for eksempel være erklæring som godtgjør at eleven har en kronisk sykdom, eller dokumentasjon som viser at eleven er under utredning eller oppfølging for udiagnostisert sykdom. Det er rektor som avgjør om den fremlagte dokumentasjonen er egnet, eller om det er behov for annen type dokumentasjon.

For videregående opplæring i Troms gjelder at fravær av politiske grunner kan dokumenteres av en politisk organisasjon/landsdekkende interesseorganisasjon/kommune/fylkeskommune, og hjelpearbeid av en hjelpeorganisasjon eller lignende.

Arrangement på nasjonalt eller internasjonalt nivå, f.eks. idrett eller kultur dokumenteres i videregående opplæring i Troms med erklæring eller bekreftelse fra idrettsorganisasjon eller annen arrangør.

Vitne i rettsak dokumenteres ved erklæring eller bekreftelse, for eksempel fra domstolen.

Fravær som følge av helligdager for trossamfunn utenfor Den norske kirke dokumenteres med erklæring eller bekreftelse fra trossamfunnet.

Den enkelte videregående skole i Troms setter hvert år en frist i forkant av fastsettelse av standpunktkarakterer, for innlevering av relevant dokumentasjon av fravær.

For **velferdsgrunner** (for eksempel begravelser) kan i videregående opplæring i Troms normalt erklæringer fra foreldre eller myndige elever benyttes. Dersom velferdsgrunn er omsorgsoppgave for egne barn, er det tilstrekkelig at myndige elever dokumenterer dette med egenerklæring.

Fravær i forbindelse med intervju til læreplass dokumenteres med innkalling til intervju.

Dersom elever klager på enkeltvedtak om ikke å sette standpunktkarakter i fag gjelder i videregående opplæring i Troms at dokumentasjon av fravær skal lagres i det elektroniske arkiv- og saksbehandlingssystemet (ESA). Oppbevaring og behandling av dokumentasjon av fravær må være iht. **Lov om behandling av personopplysninger** (personopplysningsloven).

Skjønner opp til 15 prosent

I spesielle tilfeller kan rektor bestemme at en elev som har gått over grensen på 10 prosent, og ikke har tilstrekkelig dokumentasjon, likevel skal kunne få halvårsvurdering med karakter eller standpunktkarakter. Årsaken til fraværet må gjøre det klart urimelig at eleven ikke får karakter, og det udokumenterte fraværet i faget kan ikke være høyere enn 15 prosent.

Dette er en **snever** unntaksbestemmelse som gjør det mulig å ivareta **elever som befinner seg i en vanskelig livssituasjon**. Unntaket kan hjelpe elever med særlige utfordringer å fullføre og få vurdering selv om de har mer enn 10 prosent fravær.

Rektor må foreta en konkret vurdering av elevens situasjon og hvorfor han eller hun ikke har møtt opp i timene. Det er altså årsaken til fraværet som er avgjørende for om rektor kan bruke dette unntaket. Hvilken karakter eleven ligger an til å få, eller hvilke konsekvenser det vil få for eleven å miste karakteren i faget, er ikke relevant for vurderingen. Læreren må i alle tilfeller ha tilstrekkelig vurderingsgrunnlag for å sette karakter.

Én time er en klokke

I fag- og timefordelingen tilsvarer én time en klokke. Dersom det legges opp til undervisning i kortere økter (for eksempel 45 minutter), må timeantallet og fraværet regnes om.

Fraværsberegningen skal foretas med utgangspunkt i det fastsatte, planlagte årstimetallet i faget.

Skolen kan også gi elevene ekstra undervisning, for eksempel intensivopplæring, leksehjelp eller lignende. Slik ekstraopplæring vil være et tillegg til det fastsatte timetallet i faget, og vil ikke spille inn på fraværsprosenten. Det må være klart for elevene hvilke timer som er ordinære timer, og hvilke timer som er ekstra.

Hvis det gis opplæring i flere fag samtidig, for eksempel ved fagdager eller skoleturer, må faglærerne avklare på forhånd hvilke fag fravær vil telle inn på, og hvordan det vil fordele seg mellom fagene. Elevene skal informeres om dette på forhånd. Fravær på slike dager skal føres i de enkelte fag.

Oppmøte til en undervisningssøkt inntil 15 minutter etter undervisningsøkstens starttidspunkt regnes i videregående opplæring i Troms som forsentkomming og kan få innvirkning på ordenskarakter. Mer enn 15 minutter fravær teller og registreres som fravær fra hele undervisningsøkten.

Fraværsgrensen gjelder både for halvårsvurdering med karakter og for standpunktkarakter. For halvårsvurdering med karakter regnes fraværet opp mot timetallet i faget det halvåret. For standpunktkarakter regnes fraværet opp mot timetallet i faget det året det settes standpunktkarakter.

Det betyr at en elev som har stort udokumentert fravær i starten av skoleåret kan ha overtrådt fraværsgrensen for hele året, slik at han eller hun verken får halvårsvurdering med karakter eller standpunktkarakter.

Fravær i gjennomgående fag (fag som ikke avsluttes med standpunkt hvert år) skal måles opp mot timetallet hvert enkelt skoleår, ikke alle timene i faget over to eller tre år.

Ikke dokumentert fravær kan føre til nedsatt ordenskarakter. (Ordensreglement for elever ved fylkeskommunale skoler i Troms, § 4.1).

Fag- og skolebytte underveis i skoleåret

Skoleeier kan gi elevene adgang til å bytte fag underveis i opplæringsåret. I slike tilfeller vil eleven starte på null hva gjelder fraværsberegning i det nye faget. Eventuelt fravær i det opprinnelige faget vil ikke telle inn på fraværsgrensen. Fravær i fag vil heller ikke overføres ved skolebytte underveis i opplæringsåret.

Elever som overskrider fraværsgrensen

Eleven mister ikke retten til vurdering

Alle elever har rett til vurdering, uavhengig av om de har mistet retten til halvårskarakter eller standpunktkarakter. Det vil si at de har rett til å delta i opplæringen, og rett til å få underveisvurdering i fag.

En elev som vil melde seg opp som privatist i faget samme år, kan ikke samtidig ha elevstatus i faget.

Rektor kan avgjøre om en fulltidselev likevel kan bli deltidselev, hvis det foreligger tungtveiende grunner, jf. forskriften § 6-5. I videregående opplæring i Troms regnes overtrådt fraværsgrense i ett eller flere fag som en tungtveiende grunn.

Skolen kan velge å la de som ikke lenger er elever i et fag hospitere i undervisningen.

Inntak til Vg2 eller Vg3

Utgangspunktet er at elever må ha bestått i alle fag på det aktuelle trinnet for å tas inn på Vg2 og Vg3, jf. forskrift til opplæringsloven § 6-28. Det vil si at en elev som hovedregel minst må ha karakteren 2 i alle fag for å begynne på neste opplæringsår.

*Det finnes imidlertid unntak fra dette i § 6-37 for elever som ikke har bestått i alle fag (fått 1, IV **eller har overtrådt fraværsgrensen**).*

Skolen må da foreta en helhetlig vurdering av om det er forsvarlig å flytte eleven opp til neste nivå. Eleven må fortsatt bestå faget for å få vitnemål.

Førstegangsvitnemål

For å ha rett på førstegangsvitnemål må eleven ha bestått videregående opplæring som gir generell studiekompetanse på normal tid.

Elever som ikke får standpunktkarakter i et eller flere fag på grunn av fraværsgrensen må ta fagene de mangler som privatister.

Hvis de tar eksamen innenfor utløpet av normal tid og for øvrig oppfyller kravene til vitnemål etter § 3-43, skal de få førstegangsvitnemål. Hvis de tar fagene etter utløpet av normal tid, har de ikke rett på førstegangsvitnemål.

Elev og foreldre må varsles

Eleven og foresatte skal varsles skriftlig dersom det er tvil om han eller hun kan få halvårsvurdering med karakter eller standpunktkarakter i ett eller flere fag på grunn av fravær.

Elektronisk varsling i læringsplattformen SkoleArena som i dag brukes i videregående opplæring i Troms, innfrir ikke kravene til skriftlig varsling. For videregående opplæring i Troms gjelder at skriftlig varsel skal dokumenteres i det elektroniske arkiv- og saksbehandlingssystemet (ESA) i de tilfeller der det fattes vedtak om ikke å gi standpunktkarakter i ett eller flere fag.

*Etter at en elev har fylt 18 år, skal ikke foreldre varsles. Selv om det ble varslet i forbindelse med halvårskarakteren, må det varsles på nytt i forbindelse med standpunktkarakteren. Hvis skolen ikke varsler **skal** eleven i videregående opplæring få karakter (gjelder både halvårsvurdering med karakter og standpunktkarakter).*

Skolene skal følge opp fravær

Skolene har en plikt til å følge opp og ta vare på elevene. Forebygging av frafall og fravær henger sammen.

Skolen skal handle tidlig, og en god stund før eleven overskrider fraværsgrensen.

Tiltakene bør være tilpasset til den enkelte elev.

For videregående opplæring i Troms gjelder:

Skolen skal også trekke inn andre ressurser ved behov. *Eksempler på ressurser er PPT, oppfølgingstjenesten, skolehelsetjenesten, Nav og barneverntjenesten. For noen elever kan oppfølgingen dreie seg om en enkelt samtale. For andre elever vil det kunne være behov for mer omfattende oppfølging, f.eks. i tverrfaglige team.* Skolene har ansvar for å sørge for nødvendig rådgivning. *Eleven skal få informasjon, veiledning, oppfølging og hjelp til å finne seg til rette. Det følger av forskriften § 22-1. Rådgivningen skal ha et helhetlig perspektiv på eleven, og blant annet bidra til å forebygge frafall.*

Kryssreferanser

[2.1.1.2.3.3](#)

Styringsdokumenter - P-S-Ordensreglement for elever ved fylkeskommunale skoler i Troms

Eksterne referanser